

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

9 septembrie 2021 *

„Trimitere preliminară – Articolul 20 alineatul (2) litera (a) TFUE – Articolul 47 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 – Cooperarea dintre instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială – Articolul 1 alineatul (1) litera (a) – Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 – Competență judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială – Articolul 5 alineatul (1) – Creanțe neachitate – Decizii judecătorești – Somație de plată – Notificare – Debitor care are reședința la o adresă necunoscută într-un alt stat membru decât cel al instanței sesizate”

În cauzele conexate C-208/20 și C-256/20,

având ca obiect două cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Sofiyski Rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia, Bulgaria), prin deciziile din 14 mai 2020 (C-208/20) și din 10 iunie 2020 (C-256/20), primite de Curte la 14 mai 2020 și, respectiv, la 10 iunie 2020, în procedurile

„Toplofikatsia Sofia” EAD,

„CHEZ Elektro Bulgaria” AD,

„Agentsia za control na prosrocheni zadalzhenia” EOOD (C-208/20),

și

„Toplofikatsia Sofia” EAD (C-256/20),

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, doamna R. Silva de Lapuerta (raportoare), vicepreședinta Curții, și domnul M. Safjan, judecător,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: bulgara.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru „Agentsia za control na prosrocheni zadalzhenia” EOOD, de Y. B. Yanakiev;
- pentru Comisia Europeană, de M. Heller și I. Zaloguin, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 20 alineatul (2) litera (a) TFUE coroborat cu articolul 47 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), a articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (JO 2001, L 174, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3 p. 138), precum și a articolului 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).
- 2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor litigii între, în cauza C-208/20, „Toplofikatsia Sofia” EAD, „CHEZ Elektro Bulgaria” AD și „Agentsia za control na prosrocheni zadalzhenia” EOOD, precum și, în cauza C-256/20, Toplofikatsia Sofia, pe de o parte, și persoane fizice care nu sunt părți la procedură, pe de altă parte, cu privire la recuperarea creanțelor neachitate.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 1206/2001

- 3 Conform articolului 1 din Regulamentul nr. 1206/2001:

„(1) Prezentul regulament se aplică în materie civilă sau comercială, atunci când instanța unui stat membru, în conformitate cu dispozițiile legislative ale statului respectiv, solicită:

- (a) instanței competente a unui alt stat membru să procedeze la un act de cercetare sau
- (b) să procedeze direct la un act de cercetare într-un alt stat membru.

(2) Cererea nu trebuie să vizeze obținerea de mijloace de probă care nu sunt menite să fie utilizate într-o procedură judiciară angajată sau care urmează a fi angajată.

[...]”

- 4 Articolul 4 alineatul (1) litera (b) din acest regulament prevede:

„Cererea se efectuează folosind formularul A sau, unde este cazul, formularul I din anexă. Acesta conține următoarele detalii:

[...]

(b) numele și adresa părților și, dacă este cazul, ale reprezentanților lor.”

Regulamentul nr. 1215/2012

- 5 Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 prevede:

„Prezentul regulament se aplică în materie civilă și comercială, indiferent de natura instanței. Acesta nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă și nici răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice (*acta iure imperii*).”

- 6 Articolul 4 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru.”

- 7 Articolul 5 alineatul (1) din regulamentul menționat are următorul conținut:

„Persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din prezentul capitol.”

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauza C-208/20

- 8 Instanța de trimitere, Sofiyski Rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia, Bulgaria), este sesizată cu trei litigii.
- 9 Primul litigiu privește o acțiune formulată de Toplofikatsia Sofia în vederea stabilirii existenței unei creanțe referitoare la furnizarea de energie termică într-un imobil situat în Sofia (Bulgaria) față de o persoană fizică, după ce, în cadrul unei proceduri de emitere a unei somații de plată împotriva acestei persoane, aceasta din urmă nu a fost găsită la adresa indicată în cererea introductivă. Cercetările efectuate de această instanță au confirmat că adresa respectivă era adresa sa permanentă și actuală, astfel cum a fost înregistrată în registrul național al populației. Cu toate acestea, potrivit unui vecin, persoana menționată trăiește în Franța de șapte ani.
- 10 În al doilea litigiu, instanța menționată a emis, la cererea CHEZ Elektro Bulgaria, un furnizor de energie electrică, o somație de plată împotriva unei persoane fizice pentru facturi neachitate referitoare la furnizarea de energie electrică într-un imobil situat în Sofia și a dispus ca aceasta să îi fie comunicată la adresa indicată de CHEZ Elektro Bulgaria, care corespunde adresei

permanente și actuale a acestei persoane, astfel cum figurează în registrul național al populației. Cu toate acestea, a fost imposibil să se găsească persoana menționată, care, potrivit informațiilor furnizate de un vecin, trăiește în Germania de un an.

- 11 În al treilea litigiu, instanța de trimitere a emis, la cererea unei societăți de recuperare a creanțelor, Agentsia za control na prosrocheni zadalzhenia, o somație de plată împotriva unei persoane fizice care nu a rambursat împrumutul său unei instituții de credit cu sediul în Sofia și a dispus ca aceasta să îi fie comunicată la adresa indicată de această societate, care corespunde adresei permanente și actuale a acestei persoane, astfel cum figurează în registrul național al populației. Cu toate acestea, a fost imposibil să se găsească persoana menționată, care, potrivit informațiilor furnizate de mama sa, trăiește în Germania de trei ani.
- 12 Instanța de trimitere ridică problema dacă, în același mod în care, în temeiul dreptului bulgar, este obligată să efectueze verificări din oficiu cu privire la adresa din Bulgaria a persoanelor cărora trebuie să li se comunice un act judiciar, ea este de asemenea obligată să efectueze astfel de verificări la autoritățile competente ale unui alt stat membru, atunci când rezultă că destinatarul unei decizii judiciare precum cele în discuție în litigiul principal trăiește în acest din urmă stat membru.
- 13 Pe de altă parte, respectiva instanță ridică problema interpretării articolului 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012. În această privință, instanța ridică în esență problema dacă dispoziția menționată trebuie interpretată în sensul că, în ipoteza în care este probabil sau cert că un debitor nu are reședința obișnuită în raza ei teritorială, prevederea amintită se opune emiterii unei somații de plată față de acest debitor sau ca somația respectivă să dobândească forță executorie. Instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă, în această ipoteză, dispoziția respectivă îi impune să invalideze din oficiu o astfel de somație.
- 14 În aceste condiții, Sofiyski Rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 20 alineatul (2) litera (a) [TFUE] coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale, principiul nediscriminării și principiul echivalenței măsurilor procedurale în cadrul procedurii judiciare naționale, precum și articolul 1 [alineatul (1)] litera (a) din Regulamentul [nr. 1206/2001] trebuie interpretate în sensul că, în cazul în care dreptul intern al instanței sesizate prevede că aceasta caută din oficiu în propria țară informații privind adresa pârâtului, iar instanța constată că acest pârât se găsește într-un alt stat membru al Uniunii Europene, instanța națională sesizată este obligată să caute informații privind adresa pârâtului inclusiv la autoritățile competente din statul de reședință al acestuia?
- 2) Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul [nr. 1215/2012] coroborat cu principiul potrivit căruia instanța națională trebuie să garanteze drepturi procedurale pentru o protecție efectivă a drepturilor care decurg din dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că, la stabilirea reședinței obișnuite a unui debitor, instanța națională este obligată, ca o condiție prealabilă impusă de dreptul național pentru punerea în aplicare a unei proceduri formale unilaterale fără a se urmări obținerea de probe, astfel cum este emiteria unei somații de plată, să interpreteze orice îndoială rezonabilă potrivit căreia debitorul are reședința obișnuită într-un alt stat din Uniunea Europeană ca lipsă a unui temei juridic pentru emiteria unei somații de plată, respectiv ca temei pentru ca somația de plată să nu dobândească efect obligatoriu?

- 3) Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul [nr. 1215/2012] coroborat cu principiul potrivit căruia instanța națională trebuie să garanteze drepturi procedurale pentru o protecție efectivă a drepturilor care decurg din dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că obligă o instanță națională care, după emiterea unei somații de plată împotriva unui debitor determinat, a constatat că acest debitor nu are probabil reședința obișnuită în statul acestei instanțe și cu condiția ca, în temeiul dreptului intern, acest lucru să reprezinte un obstacol în ceea ce privește emiterea unei somații de plată să anuleze din oficiu somația de plată emisă, deși nu există nicio dispoziție legală expresă în acest sens?
- 4) În cazul unui răspuns negativ la a treia întrebare, dispozițiile menționate în cadrul acesteia trebuie interpretate în sensul că obligă instanța națională să anuleze somația de plată emisă în cazul în care a efectuat o verificare și a stabilit cu certitudine că debitorul nu are reședința obișnuită în statul instanței sesizate?”

Cauza C-256/20

- 15 În această cauză, instanța de trimitere, Sofiyski Rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia), a emis, la cererea Toplofikatsia Sofia, o somație de plată împotriva unei persoane fizice pentru facturile neplătite referitoare la furnizarea de energie termică într-o clădire din Sofia și a dispus ca aceasta să îi fie comunicată persoanei respective la adresa sa permanentă și actuală. Cu toate acestea, după două încercări, nu a fost posibilă găsirea acestei persoane, care, potrivit informațiilor furnizate de administratorul acestui imobil, locuiește în Germania și este rareori prezentă la adresa menționată.
- 16 În aceste condiții, Sofiyski Rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții trei întrebări preliminare, redactate în termeni identici cu cele din întrebările a doua-a patra adresate în cauza C-208/20.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare formulată în cauza C-208/20

- 17 Prin intermediul primei întrebări formulate în cauza C-208/20, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 20 alineatul (2) litera (a) TFUE coroborat cu articolul 47 alineatul (2) din cartă, principiile nediscriminării și echivalenței, precum și articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1206/2001 trebuie interpretate în sensul că, în ipoteza în care, în temeiul reglementării unui stat membru, instanțele acestuia sunt obligate să caute din oficiu adresa, în acest stat membru, a persoanelor cărora trebuie să li se comunice un act judiciar, aceste instanțe sunt de asemenea obligate, atunci când rezultă că o persoană căreia trebuie să îi fie notificată o hotărâre judecătorească are domiciliul într-un alt stat membru, să caute informații privind adresa persoanei respective la autoritățile competente ale acestui din urmă stat membru.
- 18 În ceea ce privește, în primul rând, interpretarea solicitată a articolului 20 alineatul (2) litera (a) TFUE coroborat cu articolul 47 alineatul (2) din cartă, precum și a principiilor nediscriminării și echivalenței, trebuie amintit de la bun început că, în cadrul procedurii preliminare prevăzute la articolul 267 TFUE, între litigiul cu care este sesizată instanța de trimitere și dispozițiile de drept al Uniunii a căror interpretare este solicitată trebuie să existe o astfel de legătură încât această

interpretare să răspundă unei nevoi obiective pentru hotărârea pe care trebuie să o pronunțe instanța (Ordonanța din 20 ianuarie 2021, Bezirkshauptmannschaft Kirchdorf, C-293/20, nepublicată, EU:C:2021:44, punctul 23 și jurisprudența citată).

- 19 Pe de altă parte, Curtea insistă asupra importanței menționării de către instanța de trimitere a motivelor exacte care au determinat-o să reflecteze asupra interpretării dreptului Uniunii și să considere necesar să adreseze Curții întrebări preliminare. În acest sens, este indispensabil ca instanța națională să ofere, în însăși decizia de trimitere, un minim de explicații cu privire la motivele care au stat la baza alegerii prevederilor dreptului Uniunii a căror interpretare o solicită, precum și cu privire la legătura pe care o stabilește între aceste prevederi și legislația națională aplicabilă litigiului cu care este sesizată (Hotărârea din 16 iulie 2020, Adusbef și alții, C-686/18, EU:C:2020:567, punctul 37, precum și jurisprudența citată).
- 20 Aceste cerințe privind conținutul unei cereri de decizie preliminară figurează explicit la articolul 94 din Regulamentul de procedură al Curții, pe care instanța de trimitere se prezumă, în cadrul cooperării dintre Curte și instanțele naționale instituite la articolul 267 TFUE, că îl cunoaște și pe care este obligată să îl respecte cu strictețe. Acestea sunt amintite la punctul 15 din Recomandările Curții de Justiție a Uniunii Europene în atenția instanțelor naționale, referitoare la efectuarea trimerilor preliminare (JO 2019, C 380, p. 1) (Hotărârea din 16 iulie 2020, Adusbef și alții, C-686/18, EU:C:2020:567, punctul 38, precum și jurisprudența citată).
- 21 Or, în speță, pe de o parte, nu reiese nicidecum din decizia de trimitere formulată în cauza C-208/20 că litigiile principale prezintă vreo legătură cu articolul 20 alineatul (2) litera (a) TFUE coroborat cu articolul 47 alineatul (2) din cartă, precum și cu principiile nediscriminării și echivalenței.
- 22 Pe de altă parte, instanța de trimitere nu indică motivele pentru care, în opinia sa, o interpretare a acestor dispoziții și a acestor principii ar fi necesară în vederea soluționării acestor litigii și nici nu explică legătura pe care o stabilește între acestea și reglementarea națională în discuție în litigiul principal.
- 23 În consecință, prima întrebare este inadmisibilă în măsura în care privește interpretarea dispozițiilor menționate și a principiilor menționate.
- 24 În ceea ce privește, în al doilea rând, interpretarea articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1206/2001, trebuie amintit că, potrivit acestei dispoziții, acest regulament este aplicabil în materie civilă sau comercială, atunci când instanța unui stat membru, în conformitate cu dispozițiile sale legislative, solicită instanței competente a unui alt stat membru să procedeze la un act de cercetare.
- 25 Or, căutarea adresei unei persoane căreia trebuie să îi fie notificată o hotărâre judecătorească nu constituie un „act de cercetare”, în sensul dispoziției amintite, care intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat.
- 26 În această privință, trebuie arătat că, în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (b) din același regulament, o asemenea cerere trebuie să indice printre altele numele și adresa părților.

- 27 Rezultă că o cerere a unei instanțe dintr-un stat membru având ca obiect căutarea, într-un alt stat membru, a adresei unei persoane căreia trebuie să îi fie notificată o hotărâre judecătorească nu este guvernată de Regulamentul nr. 1206/2001, astfel încât acesta din urmă nu este aplicabil unei situații precum cea în discuție în litigiul principal.
- 28 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare formulată în cauza C-208/20 că articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1206/2001 trebuie interpretat în sensul că nu se aplică unei situații în care o instanță dintr-un stat membru caută adresa, într-un alt stat membru, a unei persoane căreia trebuie să îi fie notificată o hotărâre judecătorească.

Cu privire la întrebările a doua-a patra formulate în cauza C-208/20 și la cele trei întrebări formulate în cauza C-256/20

- 29 Prin intermediul întrebărilor a doua-a patra formulate în cauza C-208/20 și al celor trei întrebări formulate în cauza C-256/20, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că se opune ca o instanță dintr-un stat membru să emită o somație de a face împotriva unui debitor și, dacă este cazul, ca această somație să dobândească forță executorie sau că îi impune să invalideze somația respectivă atunci când este probabil sau cert că acest debitor nu are reședința obișnuită în raza teritorială a acestei instanțe.
- 30 În virtutea acestei dispoziții, persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din capitolul II din acest regulament.
- 31 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că, astfel cum reiese din însuși modul de redactare a articolului 267 TFUE, decizia preliminară solicitată trebuie să fie „necesară” pentru a permite instanței de trimitere să „pronunțe o hotărâre” în cauza cu care este sesizată. Așadar, procedura preliminară presupune printre altele ca un litigiu să fie efectiv pendinte în fața instanțelor naționale, acestea fiind chemate să adopte în cadrul său o decizie susceptibilă să ia în considerare hotărârea pronunțată cu titlu preliminar [Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Openbaar Ministerie (Fals în înscrisuri), C-510/19, EU:C:2020:953, punctul 27 și jurisprudența citată].
- 32 Or, în speță, din cererile de decizie preliminară reiese că instanța de trimitere a emis deja somații de plată împotriva pârâților din litigiul principal și că abia în stadiul comunicării acestor somații pârâților respectivi a constatat că ei nu mai aveau reședința în raza sa teritorială, ci probabil într-un alt stat membru, la adrese necunoscute.
- 33 În consecință, în aceste împrejurări, o interpretare a articolului 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 nu este în mod vădit necesară pentru a permite instanței de trimitere să își întemeieze competența de a emite respectivele somații, întrucât această instanță le-a emis deja pe acestea din urmă și, prin urmare, înainte de a le emite, ea a recunoscut în mod necesar această competență.
- 34 Rezultă că a doua întrebare formulată în cauza C-208/20 și prima întrebare formulată în cauza C-256/20 sunt inadmisibile în măsura în care privesc aspectul dacă această dispoziție se opune ca, în astfel de împrejurări, o instanță dintr-un stat membru să emită o somație de a face împotriva unui debitor, atunci când este probabil sau cert că acest debitor nu are reședința obișnuită în raza teritorială a acestei instanțe.

- 35 În ceea ce privește problema dacă, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că se opune ca somațiile de plată emise de instanța în cauză să dobândească forță executorie sau că impune acestei instanțe să invalideze aceste somații, este suficient să se constate că această dispoziție nu are nicio legătură cu normele de procedură ale statelor membre care reglementează, pe de o parte, condițiile în care hotărârile judecătorești dobândesc forță executorie și, pe de altă parte, validitatea acestor hotărâri.
- 36 În această privință, trebuie amintit că Regulamentul nr. 1215/2012 nu are ca obiect unificarea normelor de procedură ale statelor membre, ci reglementarea competențelor jurisdicționale în vederea soluționării litigiilor în materie civilă și comercială în relațiile dintre aceste state și facilitarea executării hotărârilor judecătorești (Hotărârea din 31 mai 2018, Nothartová, C-306/17, EU:C:2018:360, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 37 Întrucât acest regulament nu stabilește nici condițiile în care hotărârile judecătorești dobândesc forță executorie, nici pe cele care reglementează validitatea acestor hotărâri, aceste condiții țin, prin urmare, de autonomia procedurală a statelor membre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 31 mai 2018, Nothartová, C-306/17, EU:C:2018:360, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 38 În plus, din moment ce articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 nu este aplicabil unei situații precum cea în discuție în litigiul principal, nu se poate considera că soluția pe care va trebui să o rețină instanța de trimitere cu privire la dobândirea forței executorii de o somație de a face sau cu privire la validitatea unei asemenea somații într-o astfel de situație este susceptibilă să lipsească de orice efectivitate aplicarea acestei dispoziții.
- 39 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la întrebările a doua-a patra formulate în cauza C-208/20 și la cele trei întrebări formulate în cauza C-256/20 că articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca o somație de a face împotriva unui debitor să dobândească forță executorie și că nu impune invalidarea unei astfel de somații.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 40 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

- 1) Articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială trebuie interpretat în sensul că nu se aplică unei situații în care o instanță dintr-un stat membru caută adresa, într-un alt stat membru, a unei persoane căreia trebuie să îi fie notificată o hotărâre judecătorească.**

- 2) Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca o somație de a face împotriva unui debitor să dobândească forță executorie și că nu impune invalidarea unei astfel de somații.**

Semnături